

سرم گرم است با زوار بانویی که می گویند...

رقیه ندیری
اشاره:

معمولا برای چه کارهایی به حرم حضرت معصومه می آید؟ حتما می گویند: اماکن متبرکه را برای زیارت ساخته اند خب. این هم پرسیدن دارد؟ بله پرسیدن دارد؟

حتما شنیده اید که از آغاز هجرت پیامبر به مدینه، مسجد فقط برای نماز و نیایش نبود و خیلی از اتفاق های مهم در مساجد می افتاد. مثلا امام علی (ع) انگشترش را در مسجد به فقیر داد یا گردنبند حضرت فاطمه (ع) را در مسجد برای آن مرد تهی دست آوردند. مردم در مسجد مفاهیم دینی و اعتقادی خودشان را یاد می گرفتند و برای قضاوت و حل و فصل اختلاف هایشان در مسجد به حضور پیامبر (ص) و امام علی (ع) می رسیدند و...

هرچند زیارت و دعا و نیایش در دین مقدس اسلام جایگاه بالایی دارد، با این حال حرم امامان و امامزاده ها هم فقط برای این منظور ساخته نشده اند. یکی از جاهایی که می شود مفاهیم دینی را شناخت، همین اماکن متبرکه است که خدا را شکر تقریبا هر شهری از آن سهمی دارد. البته به شرط این که متولیان امامزاده ها برای این گونه مسائل طرح ها و برنامه هایی

در نظر گرفته باشند. حرم حضرت معصومه (ع) یکی از آن مکان های پر برکتی است که فعالیت های زیادی در زمینه ترویج مفاهیم دینی در آن انجام می شود. به بهانه سالروز وفات حضرت معصومه (ع) پای صحبت آقای «علی فتح الله زاده» رئیس اداره خدمات فرهنگی نشستیم و کلی سؤال از ایشان پرسیدیم و در جواب خبرهای خوبی شنیدیم و بعد هم کلی بسته فرهنگی هدیه گرفتیم که یکی از ارزشمندترین آن ها مجموعه کامل «بهار می آید» است که برای تعطیلات نوروز امسال چاپ شده است.

مدرسه های نظرکرده

می گویند در کارهای فرهنگی مهم، باید روی کوچکترها برنامه ریزی کرد. تولیت حرم حضرت معصومه (ع) هم از این اصل غافل نبوده. این نهاد مراکز پیش دبستانی و دبستانی را راه انداخته که دانش آموزان را طبق آموزش اصولی مفاهیم دینی بار بیاورد. این طرح دو سال قبل اجرایی شده؛ یعنی مراکز پیش دبستانی دو سال گذشته و دبستان سال قبل افتتاح شده اند که زیر نظر حرم مطهر حضرت معصومه فعالیت می کنند. واحد قرآن و حدیث و مدیریت و تعلیم و تربیت در نظر دارد این مدارس را تا سطح دانشگاه گسترش بدهد و تصمیم دارند عموما از محصلین خودشان در رده های بالاتر ثبت نام می کنند. گاهی هم ممکن است از دانش آموزان دیگر که شرایط ویژه این مدارس را داشته باشند، استقبال کند.

شاگرد اولی هابه گوش

در بهمن امسال طرحی تصویب شد که طبق آن، نخبه های اول تا سوم همه مقاطع تحصیلی را شناسایی می کنند و آن ها خادم های کوچکی می شوند که می توانند کارهای بزرگ انجام دهند. این افراد رابط بین حرم و مدرسه خودشان خواهند بود تا برنامه های آستانه مقدسه را در مدرسه پیش ببرند. مثلا یکی مسئول مسابقات حرم در مدرسه شان می شود، دیگری فعالیت های حرم را معرفی می کند، بعدی محصولات فرهنگی آستانه مقدسه را به دیگران معرفی می کند و الی آخر... مسئولان فرهنگی حرم می خواهند با این روش به مدارس ورود پیدا کنند و دانش آموزان را

با حضور در حرم و روند خادم گیری و مسائل مربوط به آن آشنا نمایند.

غذای روح

برنامه های فرهنگی حرم حضرت معصومه، فقط معطوف به موارد بالا نیست و تولیدات فرهنگی آستانه مقدسه در زمینه چاپ کتب برای رده های سنی مختلف به قدری بالاست که تولیت آستانه برای تأمین این مورد، انتشارات خاص خودش را دارد. انتشارات زائر وابسته به حرم است که در زمینه کودک و نوجوان هم فعالیت های قابل ذکری دارد. کتاب هایی مثل «کی تو رو آفریده؟» سروده علیرضا حضرتی، «مثل چشم های مادرم» با موضوع انتظار، اثر خانم اشرف پور، «چرا نماز می خوانیم؟» از جواد محدثی «نسیم غدیر» اثر شمس وفایی و کتاب های دیگری که خیلی از آن ها در زمینه دین، احکام، مهارت های زندگی فردی و اجتماعی، جامعه شناسی و حتی معرفی مشاغل هستند.

سه دیگه

زائرانی که برای زیارت به حرم آمده اند، معمولا با یک برنامه خاص در شبستان نجمه خاتون حساسی غافلگیر می شوند؛ مسابقه! آن هم با موضوعات مذهبی و اعتقادی. واحد مسابقات سؤال هایی برای گروه سنی کودکان و نوجوانان طراحی می کند که شور و شوق خاصی را بین بچه هایی که همراه خانواده شان به حرم آمده اند، ایجاد می کند. این سؤال ها از منابع مختلفی مثل نشریه های حرم یا سخنرانی اساتید کودک و نوجوان یا از پل هایی اطراف حرم و یا اطلاعات عمومی طراحی می شود تا همه اعضای خانواده را با این مفاهیم درگیر کند. البته ساکنان شهرهای دیگر هم می توانند در مسابقات اینترنتی شرکت کنند. کافی

است به پایگاه اطلاع رسانی حضرت معصومه (ع) بروید و در این پایگاه ثبت نام کنید. البته این مسابقات گروه سنی مختلف دارد. حتی کسانی که در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری هستند هم می توانند در این مسابقات شرکت کنند.

نوی آسمانه

در شبستان نجمه خاتون آموزش‌های قرآنی هم برای کودکان و نوجوانان انجام می‌شود. در این کلاس‌ها مفاهیم، حفظ ترجمه، روخوانی، روان‌خوانی و آموزه‌های دینی ارایه می‌شود.

چادرمانه

یکی از مسائلی که بیشتر به ما خانم‌ها مربوط می‌شود، مسأله حجاب است. واحد ارشاد، کنترل حجاب و پیشگیری از بی‌حجابی را در حرم به عهده دارد. بعضی از اقدامات آن‌ها مثل جداسازی ورودی خانم‌ها و آقایان شاید برای برخی مسافران سخت باشد، ولی باعث می‌شود زائران به امر حجاب توجه بیشتری نشان بدهند. مبلغین حجاب در این زمینه نقشی اساسی دارند که در شبستان‌های مختلف حاضر می‌شوند و با بیانی محترمانه علل بی‌حجابی را جویا شده و راهکارهای مناسب ارائه می‌دهند. البته معاونت فرهنگی حرم، روی این مسأله حساسیت زیادی دارد که نوع گویش و رفتار و پوشش و حتی چهره کسانی که قرار است در واحد ارشاد، مشاوره بدهند باید در حد بسیار مطلوبی باشد. چرا که این افراد با زائران ارتباطی مستقیم دارند و رفتار و گفتارشان در رنجش یا رضایت زائران تأثیر بسیاری خواهد داشت.

آستانه مقدسه، برای مورد حجاب، برنامه دیگری هم دارد: برگزاری نمایشگاه حجاب که شهرهای دیگر

هم از آن استقبال کرده‌اند. برگزارکنندگان این‌گونه نمایشگاه‌ها به عرفان‌های نوظهور و شیطان‌پرستی و حجاب در ادیان دیگر نگاه ویژه‌ای دارند.

آستانه مقدس حضرت معصومه می‌کوشد چرایی و چگونگی حجاب را در کتابچه‌هایی کوچک، مسابقه، بروشور و بسته‌های فرهنگی منعکس کند. در این رابطه می‌توان به تابلوهایی اشاره کرد که با استفتائات مراجع تقلید در مورد حجاب در اطراف حرم مطهر نصب می‌شوند. همچنین سخنرانی‌ها و نشست‌هایی درباره حجاب و مسائل مربوط به خانم‌ها، معمولاً در رواق حضرت خدیجه برگزار می‌شود که اساتید هم در بیشتر موارد از خود خانم‌ها هستند. برای این‌که از زمان و مکان این برنامه‌ها خبردار شوید، می‌توانید به پایگاه اطلاع‌رسانی آستانه مقدسه حضرت معصومه به نشانی massoumeh.com بروید. معمولاً لیست برنامه‌های حرم از یک هفته قبل در این سایت اعلام می‌شود.

مشاوره به سبک خودمان

مشاوره حرم حضرت معصومه علیها السلام دو بخش دارد. یکی به مباحث تربیتی و روان‌پزشکی و روان‌شناسی می‌پردازد و دیگری مشاوره پزشکی است. گاهی پیش می‌آید که زائری فقط یک‌بار از خدمات مشاوره استفاده کند، ولی در اکثر موارد این کمک‌رسانی به صورت توان‌بخشی و مداوم ارائه می‌شود. رویکرد این مشاوره‌ها اسلامی و دینی است. مشاوران سعی می‌کنند با نظر به علم روز و یافته‌های علمی جدید از مفاهیم اسلامی استفاده کنند.

دل به دل راه‌درد

از قدیم تا الان که عصر ارتباطات است کم نبودند و نیستند کسانی که از دیگر شهرها و حتی کشورهای دور و نزدیک به زیارت حضرت معصومه علیها السلام مشرف می‌شوند. مسلماً آستانه مقدسه باید برای این زائران هم خدمات ارائه بدهد. خیلی وقت‌ها پیش می‌آید که طلبه‌های کشورهای مختلف با امور فرهنگی حرم ارتباط دارند و هر کدام مشکلات زائران مربوط به کشور خودشان را حل و فصل می‌کنند.

حرم حضرت معصومه با وزارت امور خارجه، جامعه المصطفی، و گروه‌ها و تشکلهای مختلفی ارتباط دارد. از این طلبه‌ها برای ارتباط با کشور مربوطه استفاده می‌شود.

گاهی پیش می‌آید که پیروان دیگر ادیان از کشورهای «روژ، سوئیس، آلمان،

ایتالیا... به حرم حضرت معصومه علیها السلام می‌آیند. بیشتر این افراد کاتولیک هستند. این زائران از معنویت موجود در حرم لذت می‌برند و در این مکان مقدس احساس آرامش می‌کنند. وقتی پای صحبت‌شان می‌نشینم، می‌گویند: «ما وقتی به ایران آمديم می‌ترسيديم امنیت جانی نداشته باشیم. اما وقتی در شهرهای مختلف گشتيم، دیدگاهمان نسبت به ایران و مردمش تغییر کرد. رهبران ما به خاطر منافع سیاسی خودشان درباره ایران و مردمش دروغ می‌گویند.» این افراد وقتی به کشور خودشان می‌روند، بین دوستان و آشنایان از فضاهای مطلوب و معنوی اماکن متبرکه تعریف می‌کنند و هم‌وطنان‌شان با آرامش خاطر بیشتر به این اماکن می‌آیند. در واقع این زائران مبلغان خودجوشی هستند که دیدگاه مردم کشورشان را نسبت به ما و مکان‌های مذهبی‌مان تغییر می‌دهند.

عز و عروسه

شاید وقتی از صحن عتیق می‌گذرید، دیده باشید که تابوتی را در مقابل ایوان طلا گذاشته‌اند و دارند نماز میت می‌خوانند. این اتفاق شاید روزی چند بار در صحن عتیق تکرار شود. بعضی از این گروه‌ها که جنازه‌ای را به همراه دارند از اولین روحانی که سر راه‌شان قرار گرفته می‌خواهند برای عزیز از دست رفته‌شان نماز میت بخواند. اما به تازگی تولید حرم تصمیم دارد مکانی خاص را در جایی خلوت‌تر حرم به این مراسم اختصاص دهد. البته هنوز این طرح اجرایی نشده است.

از آنجایی که زندگی مثل سکه دو رو دارد، شاید در شبستان‌های مختلف عده‌ای را دیده‌اید که دور هم نشسته‌اند یک خانم چادر سفید قرآنی را مقابل خودش باز کرده و منتظر شنیدن جمله معروف «عروس خانم آیا وکیل» لحظه شماری می‌کند. باز هم از آنجایی که گاهی این مراسم با بی‌نظمی و خیلی سرسری انجام می‌شود، نهاد فرهنگی حرم در نظر دارد دفتر عقدی در صحن صاحب‌الزمان داشته باشد. حتی قرار بر این است که اتاق عقدی با رنگ‌ها و تزئینات شاد ترتیب بدهند تا عزیزی که می‌خواهند زندگی مشترک‌شان را در حرم حضرت معصومه شروع کنند، پیوندی به یاد ماندنی و زیبا داشته باشند.

صلوات آخر

این فعالیت‌ها تنها گوشه‌ای از کارهایی است که مسئولان فرهنگی در حرم حضرت معصومه علیها السلام انجام می‌دهند. لذت‌بخش‌ترین و بهترین بخش فعالیت آن‌ها بسته‌های فرهنگی است که به مهمان‌های خاصی تعلق می‌گیرد و یا در نمایشگاه‌ها و همایش‌ها عرضه می‌شود. خوبی این بسته‌ها به کم حجم بودن آن‌هاست که می‌توان بعضی از آن‌ها را در بیست دقیقه و حتی کم‌تر مطالعه کرد.